

Grensverkeer mei 2005

Kroniek mei 2005

Op 1 juni gaan we naar de stembus om ja of nee te zeggen tegen het verdrag tot vaststelling van een grondwet voor Europa. De referendumcommissie heeft haar best gedaan om ons tot een positief oordeel te bewegen. Tenslotte zijn we maar een klein land en zonder de andere lidstaten van de EU zijn we nergens... We weten nu allemaal wat het subsidiariteitsbeginsel is en dat de Nederlandse grondwet van kracht blijft. We hebben allemaal kennis genomen van de richtlijn van Bolkestein voor vrij verkeer van diensten en vrijheid van vestiging. En Elseviers Magazin heeft geen kans voorbij laten gaan om flinke vraagtekens te zetten: Syp Wynia: "Immigratie en verzorgingsstaat hebben alles met elkaar te maken... De Europese Grondwet beperkt de door internationale verdragen toch al schaarse mogelijkheden van de Nederlandse overheid om migranten de toegang tot haar uitkeringen te weigeren." (16 april 2005). Tot onze schrik hebben we gemerkt dat de meeste landgenoten zich laten leiden door hun emoties en niet door kennis van zaken. In vraaggesprekjes op de TV krijgen we reacties als "Er wordt maar over ons besloten. Nu krijg ik de kans om nee te zeggen." Een soort Pim Fortuyn-effect met de EU-Grondwet als katalysator. De wat meer clevere figuren komen met diepere argumenten: Heeft niet iedere cultuur een ziel? En hoeveel wezensvreemde invloeden verdraagt een organisch geheel voordat het tenslotte tot ontbinding overgaat?... En zo gek is dat nu ook weer niet, want niemand minder dan Paul Tillich heeft gezegd dat alles wat bestaat een machtscentrum heeft. Een mens is niet te delen (individu). Een natie of een cultuur soms wel? Degenen die van aardrijkskunde houden, roepen hun topografische kennis te hulp en vragen zich af of Turkije nog wel bij Europa hoort. Maar of hun reserves inderdaad alleen maar geografisch gemotiveerd zijn, dat valt te betwijfelen. Dan zijn daar de economen met hun begrotingstekorten en het stabiliteitspact en de vraag of "arme landen", zoals Roemenië wel mee zullen kunnen doen.

Alles bij elkaar genomen leeft er op de achtergrond een behoorlijk stuk angst voor het verlies van het eigene. Er zijn nogal wat mensen die de euro omrekenen naar de gulden. Pas dan hebben ze weer hun vast oriëntatiepunt. Maar tegelijkertijd weten ze ook, dat ze zichzelf voor de gek houden. Onlangs kreeg ik een boek aankondiging onder ogen van Jonathan Israëls' meesterwerk over de Nederlandse Radicale Verlichting. Maar waar kwamen die radicale verlichters vandaan? Onder de "erflaters van onze beschaving", vinden we ook namen als Descartes en Spinoza. Is het niet juist de vrijheid en de tolerantie van de Nederlandse republiek geweest die onze cultuur tot bloei gebracht heeft. En de Hugenoten, die als vluchteling in onze landen kwamen, bleken achteraf een geweldige rijkdom aan kennis en kundigheid in huis te hebben. Maar als we die overwegingen serieus nemen zouden we onszelf ook in alle eerlijkheid moeten kunnen afvragen wat de moslim voor de westeuropese cultuur zou kunnen betekenen.

Wij beginnen zo langzamerhand de balans een beetje op te maken van het seizoen 2004/2005. Het is een interessant Tillich jaar geworden, waarin we toegekomen zijn aan een stuk interreligieuze discussie nav het boek van James. We zijn bezig geweest met Tillich's uitleg van het Boeddhisme en hebben Abe beluisterd in zijn uitleg van Tillich. We hebben eindelijk onze website – dankzij James Grit – tot een nuttig instrument kunnen maken bij het geven van informatie en het verspreiden van teksten. Daar ligt een mogelijkheid die we in het komende jaar zeker moeten gaan uitbouwen. Op 27 mei zullen wij in onze studiekring een tekst lezen van Boeddha. Een waardig slot van een seizoen lang bezinnen op "encountering other faiths today (James)". Het betreft de eerste rede: "Uart" (uit: digitale Bibliotheek Band 86, Die Reden Buddhas). De tekst is door Teije uitgezocht. We verwijlen dus met hem een ogenblik onder de Bodhiboom! De vaste bezoekers ontvangen deze tekst per separate post. Het zou aardig zijn als we bij de bespreking van deze tekst het werk van Abe mee zouden kunnen laten spreken. Zo worden de dingen concreet.

Naast mij ligt de jongste pennevrucht van Wessel Stoker: Is geloven redelijk? Wij overwegen om dit seizoen nog een laatste keer samen te komen in juni om dit boek te bespreken. In het eerste deel maakt Stoker onderscheid tussen twee typen van geloofsverantwoording. Het eerste type waar Tillich model voor staat is dat van de religie die tot het menszijn behoort. Of wij er voldoende deelname zal zijn in juni om het boek ook zinvol te bespreken moeten wij op 27 mei nog bezien. De ervaring heeft ons geleerd dat het zo dicht op de vakantietijd soms moeilijk is om de hele kring bij elkaar te krijgen. Wij overwegen onze kansen. En wellicht zullen we de bespreking over de vakantietijd heen moeten tillen.

Tenslotte maak ik melding van het feit dat er weer een bulletin of TNAPTS binnenkwam (spring 2005). In deze brief is er een verslag van de zestiende samenkomst van de Association Paul Tillich d'Expression Francaise. Anne Marie

Reijnen werd verkozen tot voorzitter. We lezen een herinnering aan Langdon Gilkey. En er zijn interessante artikelen over Tillich en de New York Psychology Group (1941-45) en over de zelfinterpretatie van de mens in het westerse denken volgens Tillich. Waar nodig kunnen we de artikelen onder elkaar laten circuleren. Tot zover onze kroniek. Een vriendelijke groet aan alle lezers en allen van harte uitgenodigd bij de kringsamenkomst op vrijdagmiddag 27 mei a.s. Zelfde tijd, zelfde plaats.